

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Textilní obal

Bakalářská práce

Autor: Štěpána Šulcová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Textilní tvorba
Vedoucí práce: doc. M. A. Mgr. Mária Fulková

Zadání bakalářské práce

Autor:	Štěpána Šulcová
Studium:	P131213
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Textilní tvorba
Název bakalářské práce:	Textilní obal
Název bakalářské práce AJ:	Textile package

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Řešení kolekce textilních obalů s důrazem na ekologii a recyklaci materiálů. Historie designu obalů, ekologické zpracování a využití v době konzumu, sociologické aspekty. Funkce obalu, reklama a vliv reklamy na prodejnost produktu.

RONCARELLI, Sarah a Candace ELLICOTT. Packaging essentials: 100 design principles for creating packages. Beverly, Mass.: Rockport Publishers, c2010, 208 p. ISBN 1592536034. 1000 obalový design: nejlepší nápady pro kartony, krabice, tašky a láhve. V Praze: Slovart, c2008, 320 s. ISBN 9788073911911. FAIRS, Marcus. Design 21. století: nové ikony designu : od masového trhu k avantgardě. V Praze: Slovart, 2007, 463 s. ISBN 978-80-7209-970-2. Colour by design: creating style with paint. Minnetonka, Minn.: Creative Pub. International, c1999, 80 p. ISBN 0865733376. JACQUES, Jean a Brigitte EVRARD. The package design book. Köln: Taschen, c2010, 432 s. ISBN 9783836519960.

Garantující pracoviště:	Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	doc. M.A. Mgr. Mária Fulková
Oponent:	MgA. Petr Hůza
Datum zadání závěrečné práce:	21.10.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Textilní obal“ vypracovala samostatně, pod vedením vedoucí bakalářské práce. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Hradci Králové, dne

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala doc. M. A. Mgr. Márii Fulkové za podnětné připomínky a cenné rady, které mi pomohly při vypracování této bakalářské práce.

Anotace

ŠULCOVÁ, Štěpána. *Textilní obal*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017. 57 s. Bakalářská práce.

Ve své práci se zabývám zpracováním kolekce tašek na základě ekologičtějšího stylu života lidí.

Teoretická část obsahuje informace ohledně ekologie, recyklace a recyklace materiálů. Dále je zaměřena na téma obalů, jejich historii, ekologické zpracování a využití v dnešní době. Poslední část se týká funkčnosti obalů, reklamy a vlivu reklamy na prodejnost produktu.

V praktické části popisuji inspiraci, materiálové zkoušky a pracovní postup výroby.

Klíčová slova: obal, ekologie, recyklace, nakupování potravin, člověk a příroda

Annotation

ŠULCOVÁ, Štěpána. *Textile package*. Hradec Kralove: Faculty of Education, University of Hradec Kralove, 2017. 57 pp. Bachelor Degree Thesis.

In my bachelor thesis I am deal with the processing of a collection of bags for ecological style of life.

The theoretical part contains information regarding ecology, recycling and material recycling. It is focused on the topic of packaging , their history, ecological treatment and recovery today. The last section covers the functionality of packaging, advertising and advertising's impact on product performance.

The practical part describes the inspiration, material testing and production workflow.

Key words: Packaging, ecology, recycling, grocery shopping, human and nature

Obsah

Úvod.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	
1 Ekologie – charakteristika	10
1.1 Člověk a životní prostředí.....	10
1.2 „Šustivý mor“	11
1.3 Proč žít ekologicky	13
2 Recyklace	14
2.1 Definice recyklace.....	14
2.2 Recyklace plastů – PET	15
2.3 Recyklace textilu.	16
3 Nákup.	17
3.1 Jak nakupovat a jak to bylo dříve.....	17
3.2 Bez obalu.	20
4 Obal.	22
4.1 Historie obalů.....	22
4.1.1 Papír a papírové výrobky	22
4.1.2 Plasty	23
4.2 Obalový design.....	25
4.3 Obchodní značky a reklama.....	26
PRAKTICKÁ ČÁST	
5 Téma práce.....	27
5.1 Návrhy.....	28
5.2 Příprava materiálu a šití.....	34
5.3 Ruční tisk.	37
5.4 Zhotovení práce	39
5.4.1 Taško – batoh.	39
5.4.2 Nákupní taška.....	41
5.4.3 Pytlíky na potraviny.....	42

5.4.4 Stahovací pytel	45
6 Fotodokumentace	46
Závěr	52
Seznam použité literatury	54
Internetové zdroje	56
Seznam použitých obrázků	57

Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na ekologii a recyklovatelné materiály v souvislosti s dnešním životním stylem.

Chceme žít zdravě a v souladu s přírodou – dnes je to velký trend, který se rozšiřuje po celém světě, ale náš život je stále plný věcí, které kupujeme, používáme a vyhazujeme a neuvědomujeme si, že i obyčejný igelitový sáček, či nákupní taška, ubližuje přírodě i nám.

Lidé by se měli naučit nakupovat jako dříve. Jako to bylo za dob našich pradědů a prababiček. Žádné plasty, igelitové tašky, sáčky, ... Měli bychom najít cestu zpět k plátěným taškám, síťovkám a papírovým sáčkům, které se dají zrecyklovat a znovu použít. Cestu zpět bychom měli najít i k naší zemi. K našim tradičním výrobkům a šikovným „českým ručičkám“. Proč dovážet produkty ze zahraničí a platit za dlouhé cesty z Číny, když si můžeme krásné a kvalitní věci koupit hned „za rohem“.

V teoretické části se zaměřím na již zmiňované téma recyklace a ekologické materiály, od kterých přejdu k reklamě na obalech dnešního spotřebního zboží. Jak reklama funguje a co se ve skutečnosti prodává – produkt a kvalita, nebo sympatický obal? Na co se lidé dívají – dnešní trendy v oblasti nakupování a stravování.

Z teoretické části volně přejdu k části praktické, ve které jde o zhotovené kolekce tašek, díky kterým může člověk nakupovat potraviny a běžné produkty, aniž by utrl z rule igelitový sáček nebo musel kupovat u pokladny igelitovou nákupní tašku.

Navrhla a vyrobila jsem jednu hlavní nákupní tašku, taško – batoh, stahovací pytel na záda a další doplňkové pytlíky a obaly na běžně kupované potraviny (pečivo, ovoce, luštěniny, ...)

TEORETICKÁ ČÁST

1 Ekologie - charakteristika

Základní vědeckou disciplínou, která se zabývá studiem života, je biologie. Ekologie (z řeckého slova *oikos* - dům, obydlí; *logos* - nauka, věda) je z biologických oborů. Hlavním a společným objektem studia biologie a ekologie jsou živé organismy. Ekologie zkoumá vztahy mezi organismy a jejich prostředím.

Nejnižší jednotku, kterou ekologie zkoumá, je jedinec a jeho vazby na okolní prostředí a na ostatní organismy. Nejvyšší kategorií je ekosystém – soubor všech faktorů živé a neživé přírody, které se vyskytují ve stejné době na stejném území a které spojují složité vazby.¹

1.1 Člověk a životní prostředí

O ekologii se dá hovořit v širších souvislostech i jako o předmětu, který se zabývá vztahy člověka k prostředí a k ostatním organismům. Ekologie si v tomto pojetí všimá různých nepříznivých vlivů činnosti člověka na přírodu, a to nejen na živé organismy, ale i na ovzduší, vodu nebo půdu, i vlivů na zdraví samotného člověka. Tato „širší“ ekologie se nazývá nauka o životním prostředí.²

---

¹BRANIŠ, Martin. *Základy ekologie a ochrany životního prostředí: učebnice pro střední školy*. 3., aktualiz. Vyd. Praha: Informatorium, 2004, s.11, ISBN 80-7333-024-5.

²HERČÍK, Miloslav. *111 otázek a odpovědí o životním prostředí: chytrá kniha pro studenty, odborné pracovníky a širokou veřejnost*. Ostrava: Montanex, 2004. ISBN 80-7225-123-6.

1.2 „Šustivý mor“

Lidé se odjakživa vyvíjejí, zdokonalují a zjednodušují si život a životní styl. Zpočátku, kdy lidé vytvořili různé nové, vylepšené látky, ze kterých lze vyrobit výrobky, usnadňující běžný život, si ale málokdo dokázal představit, jakou škodu vlastně člověk způsobuje – sám sobě. Na jednu stranu jsme my lidé ochotni udělat cokoli pro hezký život, pro své zdraví nebo pro pohodlí, ale nebereme ohled na přírodu. A příroda je přitom to hlavní, co nás drží naživu. Čistý vzduch, čisté půdy, čistá voda.

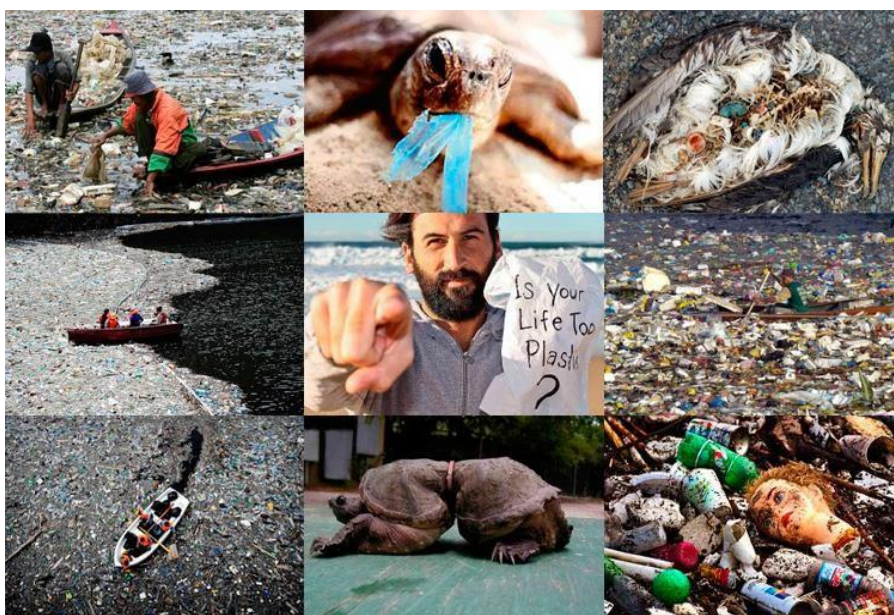
Můžeme si jednoduše spočítat, kolik vyhodíme odpadu, který nelze zrecyklovat nebo zničit. Kolikrát za den si koupíme něco v igelitovém sáčku, nebo si odneseme nákup z obchodu v další igelitové tašce, kterých máme doma už tolik? Kolikrát v týdnu si necháme do práce přivést oběd v plastové krabičce? Všechny tyto věci bez přemýšlení po využití vyhodíme do odpadkového koše, či konteineru. Kam ale pokračují? Kam se „schovají“?

Pokud se dokážeme zamyslet, můžeme sami sobě pomoci. Když na zemi každý den, každý z nás vyhodí „obyčejný“ sáček, jsou to miliardy ničivých produktů. A nejde jen o sáčky ... Tyto činnosti mají dopad na naše zdraví. Málokdo si uvědomí, že je to koloběh, kterým se vlastně ten průhledný sáček dostane dříve nebo později do našich těl. A nejen ten! Pijeme vodu, jíme zeleninu a ovoce, které sázíme do půdy, jíme ryby z moře, rybníků a řek.

Již několik států zavedlo zákaz rozdávání igelitových tašek ve svých obchodech. Jako první v Evropě tak učinila francouzská Korsika už v roce 1999. Stejně tak žijí lidé v Itálii od roku 2011 a postupně se k těmto zemím přidávají další, včetně České republiky, Irska, Walesu, Tchaj-wanu, Islandu i Jihoafrické republiky. Nejčerstvějším členem tohoto ekologického trendu se stala Austrálie, kde byla situace už opravdu vážná. Podle průzkumů zde poletovaly přibližně čtyři miliardy plastových sáčků. Ty ohrožovaly divoce žijící zvířata, válely se na plážích, poletovaly po náměstích a nekonečně plnily skládky odpadů. K tomuto problému se vyjádřil i australský ministr životního prostředí Peter Garret: „*Měli bychom povzbuzovat lidi,*

aby se vrátili k nošení plátěných tašek a používali košíky na zeleninu”.³

Velká část igelitových sáčků končí v moři. My, vnitrozemští obyvatelé to nevnímáme tolik, jako přímořské státy, které vidí dennodenně tento problém plavat kolem sebe. Světový oceán je našeho odpadu plný a postupem času se tyto rakovinotvorné látky dostávají do našich těl v podobě potravy – ryb. Plasty se totiž pod ultrafialovým zářením pomalu rozkládají a končí znovu u nás. Největší hrozbou jsou igelitové sáčky, vznášející se v moři a připomínající tak medúzy, pro mořské živočichy, které se jimi nakrmí. Jejich organismus se s plastem ale nedokáže v těle poprat. Sáčky ucpou delfínům, želvám, kosatkám i drobnějším rybám střeva a ti pak zahynou. Každoročně tak zahyne více než milion mořských živočichů. Holandský biolog Jan van Franeker zkoumal obsahy žaludků uhynulých burňáků ledních z osmi zemí kolem Severního moře. V 95% z nich našel zbytky igelitu, a to až o hmotnosti 20 gramů, což při přepočtu na lidský žaludek odpovídá dvěma kilogramům. V žaludku jednoho plejtváka obrovského bylo objeveno 8 kilogramů igelitu.⁴

1. Dopad lidské činnosti na přírodu

³Válku proti „šustivému moru“ vede celá planeta. Igelit zatím vítězí — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright ©. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1106335-valku-proti-sustivemu-moru-vede-cela-planeta-igelit-zatim-vitezí>

⁴EnviWeb - Světový den oceánů - 8. červen. EnviWeb - zpravodajství pro životní prostředí, příroda, ekologie, odborné akce [online]. Copyright © 2003. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/archiv/103197/svetovy-den-oceanu-8-cerven>

1.3 Proč žít ekologicky

Životní prostředí, recyklace, ochrana přírody, globální oteplování ... Ještě donedávna byly problémy životního prostředí považovány za okrajové a otázkám spojeným s touto problematikou se věnovalo jen pár zapálených aktivistů. V současné době se ale ekologická témata dostávají do pozornosti nás všech. Co takový obrat způsobilo? Zkrátka a dobře se ukázalo, že doba, která naši planetu dělí od chvíle, kdy bude muset čelit vážným hrozbám, se nepočítá na staletí, ale na roky a že tyto hrozby jsou více než reálné.⁵

Ačkoliv ani nemůžeme s jistotou říci, jestli je ochrana životního prostředí může vůbec ještě lidstvo zachránit, stala se dnes pro nás doslova životní nutností.

Co se týče igelitu, způsobuje dokonce i záplavy. Například v roce 1998 v Bangladéši, kde odhozené tašky ucpaly při monzunových deštích kanály a odtoky. Záplavy byly natolik závažné, že v této zemi zavedly zákaz používání igelitek a jeho porušení je trestáno i pokutou. Otázkou je, zda člověk potřebuje k takovému posunu kupředu nejprve přírodní katastrofu ... Další zemí, která se odpadem zavalila byla Keňa a díky zakazu plastových sáčků se Rwanda stala jednou z nejčistších zemí našeho kontinentu. V Ugandě propagují jejich tradiční obal – banánové listy.

Žít jinak, žít bez plastových obalů a igelitek není tak velký problém. Stačí jít kupředu a přenést tuto myšlenku do celého světa.

2. Rwanda – tržiště

⁵SAUGOUT, Noëlle a Daniel ICHBIAH. *Život pro planetu Zemi: 365 tipů pro každodenní ekologický život*. Ilustroval Denis TRUCHI. Praha: Práh, 2009, s. 7, ISBN 978-80-7252-246- 0.

2 Recyklace

2.1 Definice recyklace

Ve středověku bylo celkem běžné vyhazovat oknem nejen odpadky a zbytky jídla, ale i výkaly. Kdo se pak postaral o jejich odstranění? Většinou je jednoduše spláchl déšť a odnesl je do nejbližší řeky.

Chování našich středověkých předků, které nám dnes připadá barbarské, znamenalo však oproti prehistorickým dobám značný pokrok. Ve starší době kamenné zůstávaly odpadky přímo na místě, kde pravěcí lovci jinak jedli a spali. Později už ale zakládali odpadní jámy. Za nápad odstraňovat odpadky a shromažďovat je někde mimo město vděčíme ovšem až antickému Řecku a Římu.⁶

Dnes nám nádoby na odpadky pravidelně vyprazdňují popeláři a kamsi jejich obsah odvázejí. Běžně se člověk ani nezajímá kam. Stačí mu, že se někdo někde o jeho odpad postará. V televizi se pak čas od času může podívat na dokument popisující záslušnou práci skládek a spaloven. Zdálo by se tedy, že v našem „nejlepším z možných světů“ je všechno tak, jak má být: co vyhodíme, je bez prodlení odstraněno.

V souvislostech s ekologickou krizí, jež nám v poslední době hrozí, se však v našem slovníku objevilo nové slovo: „recyklace“. Neustálá produkce nových a nových materiálů totiž ve svém důsledku znamená nezměrné plýtvání.

Recyklace se však dodnes nestala běžnou součástí našeho každodenního života. Přitom ve Francii byl první zákon prosazující ekologičtější nakládání s odpady přijat už 15. července 1975. Přesto nebyl v 80. letech zaznamenán výraznější pokrok: 70% odpadu z domácností končilo tehdy nadále na skládkách a ve spalovnách.

Teprve 13. července 1992 byl prosazen zákon, který měl neutěšenou situaci od základů změnit. Předepsal podnikům povinnost přijímat zpět již použité obaly a postarat se i o jiné druhy odpadů. V této době začal fungovat systém třídění odpadu.

V roce 2004 dosáhla celosvětová produkce odpadu 1,84 miliardy tun a od té

---

⁶ SAUGOUT, Noëlle a Daniel ICHBIAH. *Život pro planetu Zemi: 365 tipů pro každodenní ekologický život*. Ilustroval Denis TRUCHI. Praha: Práh, 2009, s. 17, ISBN 978-80-7252-246-0.

doby nadále stoupá. Ve Francii vzrostlo množství odpadu vyprodukovaného v domácnostech na 24,5 milionu tun, což znamená 420 kilogramů na osobu ročně. K tomu je třeba ještě přičíst dalších 20 milionů tun průmyslového odpadu.⁷

3. Skládka odpadu

2.2 Recyklace plastů – PET

Potom, co vhodíme plastové obaly do žlutého kontejneru, přijede svozový vůz a plasty odveze na dotřídňovací linku. Zde týmy zaměstnanců vybírají na běžícím pásu vše, co tam nepatří. Mimo to se zde plasty dotřídňují podle jednotlivých druhů (v ČR se v současnosti vytrídňují PET, duté obaly z tvrdého plastu, pěnový polystyren a plastové fólie). Pak se vše roztříděné zabalí, sváže a odveze k dalšímu zpracování.

To, co zbyde, je možné použít na tzv. downcycling, což je metoda (pracuje tak například Transform a. s. Lázně Bohdaneč.), díky které se vše semele a vznikne nevzhledný druhořadý plast využitelný ve stavebnictví nebo na výrobu různých krytů, kabelových koryt, apod. downcycling není v ČR příliš rozšířený a tak dost často plasty, které se k ničemu nehodí, putují dále jako tuhé alternativní palivo do tepláren nebo cementáren. Tak se námi vytríděný plast zužitkuje energeticky a neskončí na skládkách. I přes to, je skládkování odpadu v České republice stále nejčastější řešení odpadu.

---

⁷ SAUGOUT, Noëlle a Daniel ICHBIAH. *Život pro planetu Zemi: 365 tipů pro každodenní ekologický život*. Ilustroval Denis TRUCHI. Praha: Práh, 2009, s. 17, ISBN 978-80-7252-246-0.

Po vytrídění na třídící lince, kde se vyberou nejprve PET obaly, průhledné fólie a pevné duté plasty (např. kelímky od jogurtů, obaly od kosmetiky, čistících prostředků), následuje další krok a tím je drcení a mletí. Materiál se rozdrťí na maličké vločky a ty se pečlivě properou ve vodě. Proprané vločky se roztaví a tento polotovar se tepelně vtlačuje do kovových forem.

Podobně se recyklují i plastové fólie, igelitové sáčky a tašky. I ty projdou cyklem mletí a drcení, kdy z nich vzniknou granule, které se tepelně taví a lisují do jakéhosi nekonečného „rukávu“. Z něj se pak vyrábějí třeba pytle, které doma používáme na odpady.

2.3 Recyklace textilu

Recyklace textilu je velmi obtížná, ale ne nemožná. S neustále vzrůstajícím množstvím tohoto zboží má její existence pravděpodobně před sebou skvělou budoucnost.

Textil, který již nevyužijeme, vkládáme roztríděný do velkých kovových kontejnerů, jejichž síť se neustále rozrůstá. Do těchto kontejnerů je mimo textilu možné vhazovat i použitelnou obuv, funkční tašky, kabelky, apod. To proto, že primárním úkolem těchto kontejnerů je nejen textil a oblečení shromažďovat, ale po vytrídění jej poslat znovu do oběhu prostřednictvím charit a second-handů.

Recyklovaný textil rozdělujeme na oblečení, které je ještě dál nositelné - princip REUSE (znovupoužití) – ten se znovu pošle do oběhu a na nenositelné oblečení a jiný odpadní textil, který se mechanicky recykluje nebo likviduje.

Samotná recyklace textilu je komplikovaná zejména z důvodu druhové různorodosti. Oblečení se často vyrábí z různých materiálů. Mnohdy jsou na ušití jednoho kusu použity alternativní materiály (například podšívky, lemy, atd). Navíc je většina oblečení vybavena knoflíky, zipy, sponami a dalšími netextilními doplňky. Aby byla recyklace rentabilní, je třeba tyto doplňky (stejně jako nerecyklovatelné druhy textilií a materiálů) odstraňovat a k samotnému procesu recyklace připustit jen ty použitelné.

Po roztrídění textilu a odstranění nevhodných částí a doplňků následuje „rozdrásání textilu“ ve stroji vybaveném páracími noži, čímž vznikne různorodá směs všemožných barev. Z tohoto materiálu se poté vyrábí věci nízké estetické kvality. Tyto

věci jsou ale široce využitelné a dokonce i důležité. Po dalších úpravách nachází tento materiál uplatnění při výrobě izolací – bandáží a to zejména vodovodního a odpadního potrubí. Dále se z tohoto recyklátu vyrábějí v některých zemích izolační desky. Recyklovaný textil se lisuje a slouží jako jednoduchá izolace. Recyklát se někdy využívá jako výplň - například v sedadlech automobilů, vlaků nebo letadel. Zde je však požadavek na jednodruhový recyklát - tedy cucky ze stejného materiálu. Jednodruhový bavlněný starý textil je možné po rozcupování využít jako materiál k výrobě lepenky na střechy, prachovek nebo zátěžových kobereců.⁸

3 Nákup

3.1 Jak nakupovat dnes a jak to bylo dříve.

Představme si, že ten igelitový sáček, do kterého jsme si dnes ráno koupili snídani tu bude déle než my. Jeho úplný rozpad totiž trvá 400 až 500 let! Právě proto bychom měli začít používat pytlíky a tašky z recyklovatelných nebo z biologicky odbouratelných materiálů. V dnešní době existuje mnoho alternativních možností. Jde například o pytle na odpadky vyrobené z bramborového či kukuřičného škrobu nebo z mastných kyselin rostlinného původu, které se dokáží rozložit během půl roku až z 60%. Pokud člověk nechce používat tyto speciální tašky, měl by alespoň využívat staré nákupní tašky, které jsou nám jinak k ničemu. Ušetříme pak za nové pytle do odpadkových košů.

Já se igelitovým taškám snažím vyhýbat, i když je to v dnešní době celkem náročné. Jsou všude a dostaneme je nebo si je pořizujeme v každém obchodě, ve kterém si něco koupíme. Je to zbytečné plýtvání, kterému by šlo lehce předcházet. Například ve Francii se do roku 2005 lidem v supermarketech rozdalo více než 15 miliard igelitových tašek ročně. Někteří obchodní řetězce si ale čím dál víc uvědomují tuto hrozbu a igelitové tašky stahují ze svých obchodních domů. Nebo igelitové tašky zpoplatňují.⁹

---

⁸Třídění Odpadu a recyklace. *Třídění Odpadu a recyklace*. [online]. Dostupné z: <http://www.trideniodpadu.cz/jak-se-recykluje-textil>

⁹SAUGOUT, Noëlle a Daniel ICHBIAH. *Život pro planetu Zemi: 365 tipů pro každodenní ekologický život*. Ilustroval Denis TRUCHI. Praha: Práh, 2009, s. 18, ISBN 978-80-7252-246-0.

Od své babičky jsem si nechala vyprávět, jak se nakupovalo dříve. Na nákup chodila se síťovkou nebo plátěnou taškou a plastové tašky nebo mikrotenové sáčky k ničemu nepotřebovala. Maso, šunku nebo sýry paní prodavačka dávala do papíru. Saláty na váhu, pak do papírových kornoutů a jogurty byly ve skleněných dózách stejně jako hořčice a zavařeniny. Pečivo se kupovalo bez sáčků a každý si ho doma vložil do chlebníku nebo zabalil do utěrky, aby neokoral. Nikdo nekupoval nic víc, než potřeboval – ani nadbytek potravin, ani obaly s reklamou.

4. Znovupoužitelné obaly na potraviny

Plátěné tašky a síťovky si doma ženy šily a háčkovaly samy. Síťovka nedávno oslavila dokonce 90 let od jejího vzniku. Autorem byl Čech, Vavřín Krčil ze Žďáru nad Sázavou, který se naučil výrobu síťovek už v jedenácti letech od své maminky. Jejich rodina se živila výrobou sítí, ale bohužel neměli dostatek peněz na získání patentu. Síťovka se velmi rychle rozšířila po světě a rodina Krčilova měla velkou konkurenci ve výrobě. Síťovky se začaly vyrábět ve Švýcarsku, Itálii, ale sám Krčil je vyvážel do Kanady, Francie, Německa i severní Afriky.¹⁰

¹⁰Síťovka slaví 90 let. Od Žďáru nad Sázavou dostane vlastní sochu — ČT24 — Česká televize. *Česká televize* [online]. Copyright ©. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1812854-sitovka-slavi-90-let-od-zdaru-nad-sazavou-dostane-vlastni-sochu>

5. Síťovky

Má babička chodí dodnes na nákup s pevnou šitou taškou. Mikrotenové sáčky používá jen na pečivo, ale většinou jeden, maximálně dva. Pytlíky nevyhazuje, ale znovu je používá. To samé dělá s plastovými krabičkami. Pečlivě je umyje, uschová a v létě nám do kelímků od zakysané smetany dělává jahodovou dřeň, nebo v nich uschovává zbytky jídla v lednici. Salámy a sýry dává do plastových dóz s uzávěrem. Babička žije na okraji Hradce Králové a nakupuje nejčastěji v přilehlém krámku, kde jsou prodávající ochotni ji ve všem vyhovět, ale ne každý obchod je takto zařízený.

V dnešní době nakupujeme většinou ve velkých obchodních řetězcích. V obchodech je již vše připraveno k našemu pohodlí – vzít produkt z regálu, zaplatit a zkonsumovat. O to, kolik z koupeného produktu bude odpadu už většinou nepřemýšlíme. Obchody jsou zařízené tak, aby bylo vše po ruce, klient měl výběr mezi několika druhy výrobku – dle ceny i kvality a mohl si z nich vybrat ten, který mu vyhovuje. Máme se pohodlně a dobře, ale zakoupit potraviny stejně kvalitní bez zbytečných obalů a reklam by šlo jistě také. Dokazuje to i jeden z mála obchodů v České republice, a to obchod v Praze - „Bezobalu“.

3.2 Bez obalu

Bezobalu (B.O.) je instituce, který se řídí heslem: „Kupujme jídlo, NE ODPAD“. Jde o institut, který se snaží podporovat šetrnou distribuci a uvědomělou spotřebu potravin. Je to bezobalový obchod s kvalitními potravinami. Zde nedostaneme mikrotenový sáček na rajčata, ani igelitovou tašku na celý nákup.

Věnují se výzkumu bezobalového prodeje, promýšlí skladovací a logistické řešení, sdílí know-how, zkoumají preference spotřebitelů a vyhledávají nové dodavatele, které motivují k bezodpadové distribuci. Bezodpadová distribuce zboží by byla na jednu stranu mnohem levnější, ale na druhou stranu je to v dnešní době problém, jelikož trh závisí hlavně na reklamě a reklama dnes znamená „obal“. Člověk si kupuje výrobky, které mají dlouhou trvanlivost, takže je nemusí spotřebovat ihned – to ale znamená, že výrobek potřebuje obal, ve kterém tak dlouho vydrží „čerstvý“. „Čerstvý“ v uvozovkách, protože jde o nepřírozený proces potravin popoháněný chemikáliemi a nezdravými látkami. Otázkou je, zda nám za to stojí. Je to na úkor našeho zdraví, výměnou za pohodlí.¹¹

6. Sypané potraviny na váhu

Obchod Bezobalu (B.O.) prodává potraviny na váhu nebo na kusy. Nemají v sortimentu vše, co najdeme v klasickém obchodním domě, ale mají základní suroviny

---

¹¹bezobalu / o bezobalu. *bezobalu / o bezobalu* [online]. Copyright © Bezobalu [cit. 02.06.2017]. Dostupné z: <http://www.bezobalu.org/>

a dozvíme se u nich i zajímavé zdravé recepty. Mezi jejich sortiment patří různé druhy mouk a krupic, zrna, vločky, výrobky z obilovin a luštěniny, semena, ořechy, sušené ovoce, přírodní sladidla a dochucovadla a další produkty. Celý sortiment je dovážen z České republiky, Maďarska, Indie, Egypta, Mexika, Indonésie, Číny, Maroka, ...

7., 8., Varianty ekologických obalů na potraviny

Jak se u nich nakupuje? Jednoduše. Seznam všeho, co mají na prodejně k prodeji najdeme na internetových stránkách (www.bezobalu.org). Můžeme si tak doma připravit seznam všeho, co budeme nakupovat a na vše si nachystat obaly, jelikož do obchodu Bezobalu se musí chodit s obalem. Pokud na ně zapomeneme nebo obalů budeme mít málo, nic se neděje. Obaly jsou zde k prodeji také. Ve své nabídce mají skleněné nádoby, plátěné pytlíky šité chráněnou dílnou, nebo papírové sáčky. Nákupem těchto obalů přispějeme na výrobu již zmiňovaných plátěných pytlíků.

V současné době se nachází podobný obchod ještě ve Zlíně a v Brně a myslím, že další takové prodejny budou v budoucnu rychle přibývat. Bylo by skvělé, kdyby se k tomuto směru obchodování přidala i některá z velkých obchodních společností a dovedla tak k této reformě více lidí.

9. Plátěné obaly na ovoce i pečivo

4 Obal

4.1 Historie obalů

Historie obalů sahá do dávných dob, kdy si lidé vystačili s málem. Mezi první používané obaly patřily škeble, lastury, vydlabané větve, listy a podobně. Byly to věci, které chránily potraviny před hmyzem a jinými škůdci po dobu, kterou lidé potřebovali. Obyvatelé starověkých vesnic byli soběstační. Chovali dobytek, z něhož měli maso, slepice na vejčká, pěstovali obilí a další rostliny, které pak uchovali ve svých „jednoduchých“ obalech. Po lasturách a listech používali i různé kožešiny, pletli košíky z travin, obilnin a klacíků, později využívali keramické nádoby.

Vynálezy, které známe dnes se postupně vyvíjeli z toho, co lidé našli v přírodě a jak je dokázali zpracovat. Člověk ani nepřemýšlí, kde se tyto věci vzaly a kdo je vymyslel. Bereme je tak, že tu prostě jsou.

4.1.1 Papír a papírové výrobky

Papír je velmi starým používaným materiálem. V Číně do něho, v podobě archů zpracované morušové kůry, zabalovaly potraviny už v době před 100 -200 lety před n. l. Během dalších patnácti století se výroba papíru zdokonalila a rozšířila se na střední Východ a pak i k nám, do Evropy. V Americe začali papír vyrábět roku 1690 v Pensylvánském Germantownu.

První typy papírů se vyráběly z lněných vláken, později z lněných hadrů a až roku 1867 se začal papír vyrábět z dřevoviny, ze které se papír vyrábí i dnes. První vynálezy spojené s výrobou papírových obalů vznikly roku 1852 v USA. Byl to stroj na výrobu pytlů, sestavený Francisem Wollem. Ke klasickým papírovým pytlům se během 70. let dvacátého století přibýly lepené papírové sáčky a pytle s postranním záhybem. Od roku 1905 se k výrobě papírových pytlů používají automatické linky.

První lepenku vyráběli v Číně již v 17. Století. Do Evropy se lepenka dostala ale mnohem později. První lepenková krabice vzešla z Britské továrny roku 1817. Vlnitá lepenka pak vznikla kolem roku 1850. Tyto krabice později nahradily dřevěné

přepravní bedny při obchodování.

Skládaný karton vznikl náhodně v 70. letech devatenáctého století, při práci Roberta Gaira. Ten pracoval jako tiskař v Brooklynské firmě, kde vyráběl papírové pytle. Při kontrole sáčků si všiml, že tisková deska prosekla oval. Napadlo ho tedy, že by šlo vyrábět obaly s ohybovými linkami a tak vznikl vysekávací lis.

Vývoj vločkových potravin z obilovin podpořil použití skládačkových kartónů. Bratři Kellogové poprvé použili kartón pro potraviny z obilovin v jejich firmě v Battle Creek v Michiganu. Když bylo později toto jídlo zdravé výživy uvedeno na trh v široké míře, kartónová krabice byla vložena do voskového papíru, za tepla svařeného. Vnější obal byl dekorativně potištěn se značkou firmy. Dnes je obsah chráněn plastovou fólií, která je umístěna uvnitř kartónové krabice.

Počátkem 20. Století začaly papíru konkurovat plastové a jiné alternativní obaly. Tyto materiály papírové obaly posunuly do pozadí obalových materiálů. Díky dnešním trendům a snaze o ekologičtější život se znovu papír a papírové obaly vracejí. Napomáhají tomu i designéři, kteří začali pracovat s ekologickým balením a ochranou výrobků.

4.1.2 Plasty

Historie plastových obalů sahá do 30. let 20. století. V té době se ve Velké Británii, ve městě Norwich, konali velké pokusy se zahříváním různých plynů. Chemici Reginald Gibson a Eric Fawcett zahřívali plyny při extrémně vysokých teplotách a tlacích. Z jejich experimentů vznikl polyethylen. Tuto tuhou bílou hmotu si po roce 1935 nechala patentovat firma ICI pod obchodní značkou Polythene.

Velké množství plastových látek bylo využíváno pro armádu. Vojáci jej využívali jak pro přepravu potravin, tak na léky a na vojenské účely.

V roce 1935 se konal v Německu kongres chemických podniků, kde vznikl název „*igelit*“. Igelit, neboli měkčené PVC se rychle rozšířil mezi lidi, ale válka změnila mnoho. I chod firmy, která byla nucena za druhé světové války místo klasického igelitu dodávat do nacistických koncentračních táborů smrtící plyn Cyklon B. Označení igelit se proto v Německu po válce přestalo používat.¹²

Mezi občany se plasty rozšířily až po roce 1950, ale největší rozmach a rozvoj přišel až kolem roku 1980. V roce 1977 se do PET lahví začaly plnit nápoje. O rozšíření

PET lahví po celém světě se zasloužila i firma Coca-Cola, která svůj nápoj v plastových lahvích začala roku 1978 prodávat a vyvážet z USA.

Po roce 1980 se na trh dostaly i plastové nádoby vzdorné horku, které dodnes využíváme k přepravě jídel a teplých nápojů.¹³

10. Rozvoj igelitového průmyslu díky obchodním domům

Igelitové sáčky se začaly používat v 50. letech ve Velké Británii, kde vznikaly první supermarkety. Od 60. let se do obchodů rozšířily plastové tašky.

11. Výroba igelitových tašek

---

¹²Válku proti „šustivému moru“ vede celá planeta. Igelit zatím vítězí — ČT24 — Česká televize. *Česká televize* [online]. Copyright ©. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1106335-alku-proti-sustivemu-moru-vede-cela-planeta-igelit-zatim-vitez>

¹³PET láhev – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/PET_l%C3%A1hev

4.2 Obalový design

Člověk, který vytváří obalový design, musí umět správně používat barvy, typ písma, musí mít cit pro proporce a orientovat se ve světových značkách a produktech. Tento grafický design je pak aplikován na krabice, pytle, plechovky, plasty, papír a sklenice. Aby byl designérův návrh zrealizován, musí mít také základní znalosti o potiskování skla, kovů a dalších materiálů.

Historie obalového designu sahá do 19. století. První návrhy vznikaly díky umělcům – především malířům, ale ucelený obalový design vznikl spolu s rozvojem supermarketů. Tehdy se začaly obaly originálně a jedinečně zdobit, aby zákazníka nalákal ke koupi. Mnohdy si tak zákazník koupil spíše obal, než potravinu uvnitř. Ačkoliv prodej potravin tento přístup odstartoval, nyní se používá v mnohem širší míře a pro daleko větší sortiment.

Na obalovou techniku má velký vliv změna životního stylu a populace. Mezi tyto vlivy můžeme počítat demografické změny, jako je vyšší střední věk, zvýšený příjem rodin nebo jednotlivců, větší možnost volného času, zvýšená zaměstnanost žen, posun obyvatel z městských částí na venkov, nové technologie, role vládních regulací, ekologické ohledy a také konzumní život některých skupin obyvatelstva.¹⁴

12. Nakupování potravin v hypermarketech

Většina z nás chodí do obchodních domů jen pro pár základních potravin, ale odnese si mnohem více, než jsme chtěli. Je to tím, jak na nás vystavení zboží

---

¹⁴VOŠ ot a SŠ Štětí : Aktuálně. Copyright © VOŠ ot a SŠ Štětí. Dostupné z:<http://www.odbornaskola.cz/joomla/skripta>

v obchodech psychologicky působí. Jde o vystavení zboží se sníženou cenou, atraktivní obaly potravin, nebo jen nalákání a vytvoření našeho podnětu ke koupi.

Takový obal, který nás nabudí ke koupi musí být odlišný od ostatních. Měl by být alespoň částečně průhledný, aby zákazník viděl, co kupuje, dále musí obsahovat základní informace, které žádá zákazník i zákon a pro daného člověka musí být atraktivní.

Od 80. Let 20. století až dodnes je jedním z nejdůležitějších aspektů obalů ekologie. Spolu s dalšími termíny, jako například ozónová vrstva, skleníkový jev nebo bezchlórový papír, začal být obchod ovlivňován těmito vlivy. Jedná se o výrobu obalů, které mohou být recyklovatelné, které neškodí životnímu prostředí. Postupně se tedy zavádí různé zákony a opatření.

4.3 Obchodní značky a reklama

Obchodní značky slouží k identifikaci výrobku nebo služby, kterou daná firma provádí. Tyto značky se musí nechat schválit a zapsat do registru, který vede Úřad průmyslového vlastnictví. Taková obchodní značka může být složena z názvu firmy či výrobku, nebo jednotlivých písmen i znaků. Může být znázorněna jednoduchým znakem, který pokud se zapíše lidem do paměti, bude navždy symbolizovat daný produkt. Mezi nejznámější světové obchodní značky patří například již zmiňovaná Coca-cola, Apple nebo McDonald. V České republice jsou to například známé značky aut – Škoda, Tatra nebo potravin – Hamé, Olma, Kofola a další.

Jedna z prvních oficiálních značek byla zavedena značka Prit. Byly to americké cucavé bonbóny proti kašli od bratrů Smithových. Jednalo se tehdy o zcela novou myšlenku prodeje. Bonbóny se prodávaly díky pěknému obalu.

Dnes existují milióny obchodních názvů a značek, ale ne každá plní svou funkci. Důležité je, aby obsahovaly hlavní informace o výrobku, datum spotřeby a zemi původu. Každý produkt si pak najde svého kupce.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Téma práce

Počáteční práce byla v mých představách spjata s přírodou, ekologií a obalem. Chtěla jsem vytvořit tašku, kterou si vezmu s sebou, ať už půjdu na nákup, pojedu do školy nebo si ji vezmu jen tak na procházku do lesa. Hlavním cílem bylo vymyslet něco, co si člověk vezme s sebou místo igelitových tašek a mikrotenových sáčků. Něco, co si člověk může vzít kolikrát bude potřeba, něco, co se dá vyprat a co nemusí po použití vyhodit.

Na nákupy chodím s plátěnou taškou a často sleduji ve frontách jiné zákazníky, do čeho nákup ukládají oni. Ať už nakupují do šitých i papírových tašek nebo do krabic od potravin, těší mě to mnohem více, než když vidím zákazníky, kteří sin a svůj nákup koupí igelitovou tašku. Líbí se mi myšlenky, které se rozšiřují mezi lidmi v jiných zemích a díky nim chrání svou přírodu a tím i své zdraví. Ráda bych mou bakalářskou práci podpořila a rozšířila ideu ekologičtějšího nakupování a take toho, že si člověk plátěnou tašku nemusí vždy kupovat, ale dokáže si ji sám vyrobit.

Naše rodina má velmi blízký vztah k přírodě. Moji prarodiče celý život pracují a budují zahradnictví. Babička s dědečkem milují zahradu i volnou přírodu, okrasné a ovocné stormy a vše kolem toho. Já s nimi tuto lásku sdílím. Proto jsem pro potisk použila symbol stromu. Nejenže v nás tento znak evokuje představu přírody a lesů, ale také něco čistého a neporušeného.

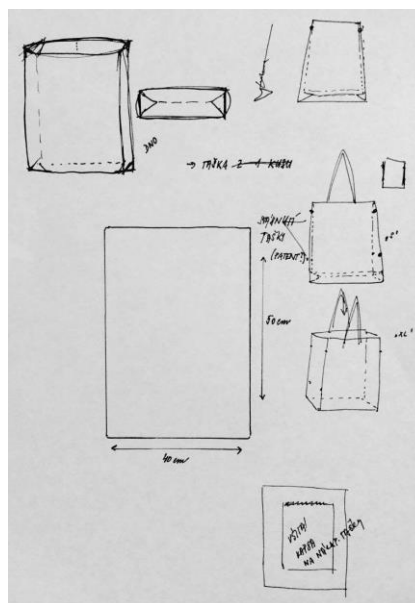
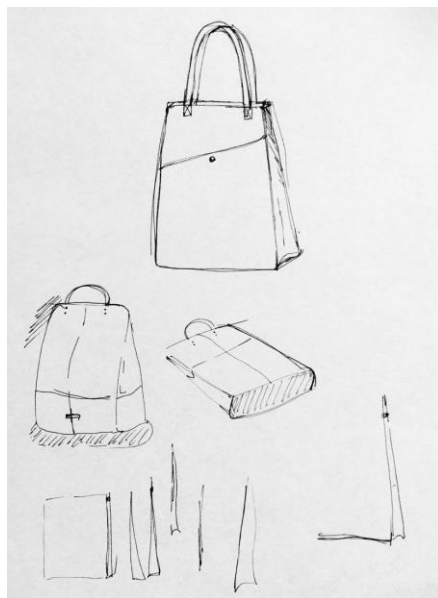

13. Rodinné zahradnictví

Po mnoha návrzích jsem vytvořila tašek několik. Hlavní tašku, kterou lze nosit přes rameno, nebo si popruhy stáhnout a nést ji na zádech jako batoh jsem vytvořila jako první. Byla a je tím nejhlavnějším obalem, do kterého se vejde nejvíce věcí i ostatní tašky. Druhá taška slouží vyloženě jako náhrada klasické „igelitky“. Má krátká ucha, ale dostatečně velký obsah. K těmto dvěma taškám jsem navrhla a zrealizovala ještě deset malých pytlíků, které nám v obchodních domech poslouží místo mikrotenových sáčků. Každý pytlík je rozpoznatelný díky druhu a barvě látky, potisku a velikosti. Dohromady je velikostí pět, tudíž od každého druhu jsou v sadě dva kusy. Posledním obalem je jednoduchý stahovací pytel na záda, který jsem si v poslední době velmi oblíbila. Je velmi užitečný jak do města, tak na sport. Lze z něho udělat malý balíček, který schováme do jiné tašky a zároveň lze pytel „nacpat“ věcmi.

Všechny tyto obaly jsem vytvářela tak, abych je sama dokázala navrhnout a zrealizovat. Používala jsem jednoduché tvary, poddajné látky a mně příjemné materiály, které jsem barevně ladila do přírody.

5.1 Návrhy

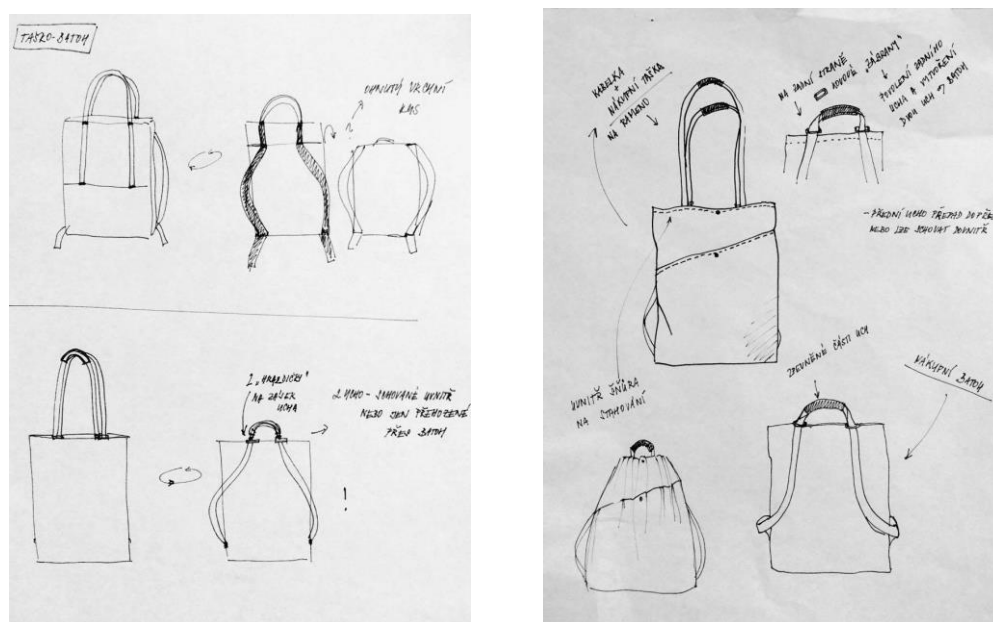

14., 15., Počáteční návrhy

V počátečních návrzích jsem pracovala s několika verzemi obalů. Jednalo se o tašky s dlouhým uchem přes rameno, s krátkým uchem nebo s uchem z alternativního materiálu. U těchto návrhů jsem se inspirovala nákupními taškami, které mám doma. Jsou to tašky od mé babičky nebo tašky, které jsem si zakoupila. Inspirovala jsem se tvarem a především velikostí, která mi na nákupy a běžné nošení vyhovuje.

Tyto návrhy jsem postupně rozpracovávala a přidávala různé druhy kapes, jiné tvary, zapínání a uvažovala jsem o materiálu a ručním potisku látky. V konečné fázi návrhů jsem nakonec přidala i další variace tašek.

Hlavní taška, neboli taško-batoh vznikl jako základ všech tří hlavních obalů. Jedná se o nákupní tašku s dlouhými uchy, které se dají protáhnout malými kovovými aplikacemi a rázem je z tašky batoh, který využijeme při těžším nákupu. Ze zadního ucha se protáhnutím stanou dvě a přední ucho tašky schováme dovnitř. Poté můžeme batoh stáhnout protaženým lanem, na kterém je stahovadlo ze dřevěného špalíčku.

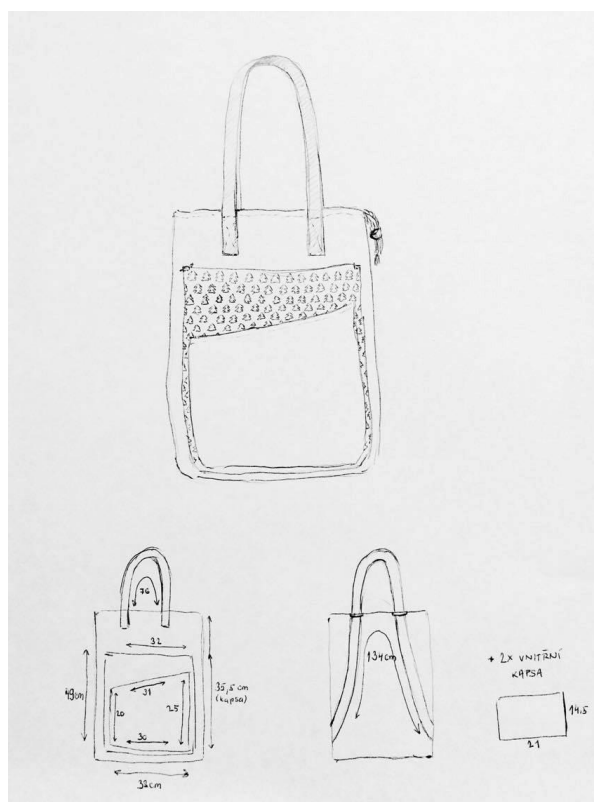
16., 17., Počáteční návrhy taško – batohu

Součástí počátečního návrhu a myšlenky této tašky byla především pohodlnost, velikost a jednoduchý vzhled. Nebylo záměrem, aby mé práce vypadaly přímo jako obaly na potraviny – chtěla jsem vytvořit něco uceleného, pro širší využití.

Taško – batoh má jednu hlavní kapsu, uzavíratelnou stahovadlem ze dřeva na laně a uvnitř se nacházejí dvě malé kapsičky na osobní doklady. Z venkovní strany má taško – batoh dvě všívané kapsy, které jsou umístěny přes sebe. U menší kapsy jsem použila diagonální řešení střihu. Celou tašku jsem chtěla vytvořit z tmavších hutných látek, které budou odolné váze a zároveň nečistotám.

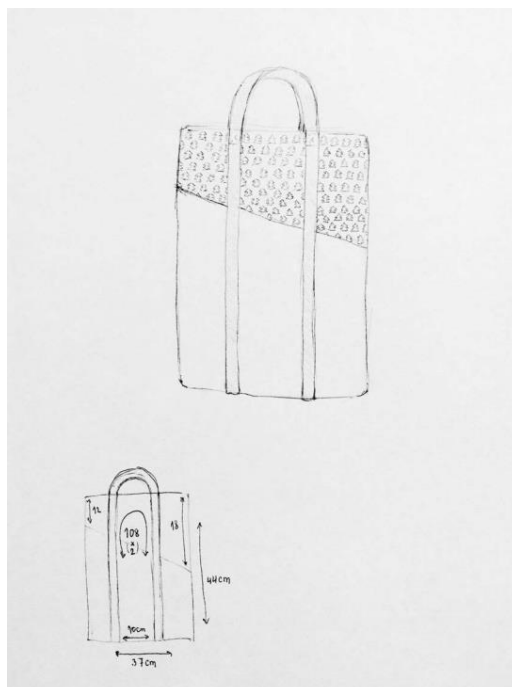
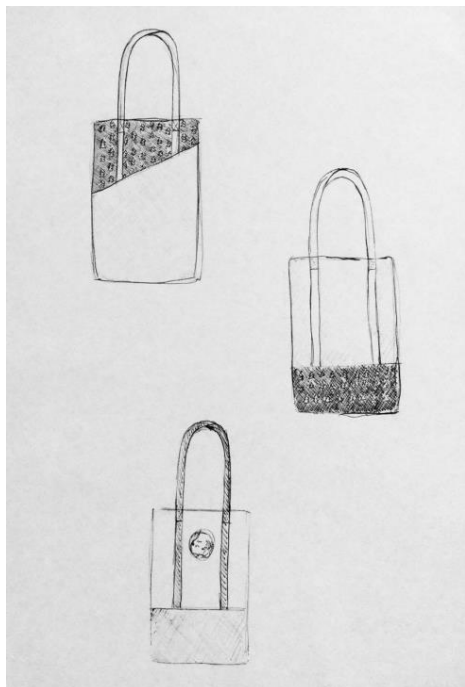
18., 19., Počáteční návrhy taško – batohu

20. Konečný návrh a rozměry

Další částí bakalářské práce je klasická nákupní taška s krátkými uchy. I zde jsem využila rozměry standartních nákupních tašek. První návrhy jsem ale vytvářela s delšími uchy přes rameno, od čehož jsem po uvažování a zvažování ustoupila.

Protože jsou krátká ucha na nákupních taškách praktičtější – hlavně pro ženy, které mají většinou při nakupování kabelku přes rameno. Strkat na rameno ještě tašku s těžkým nákupem snižuje komfort.

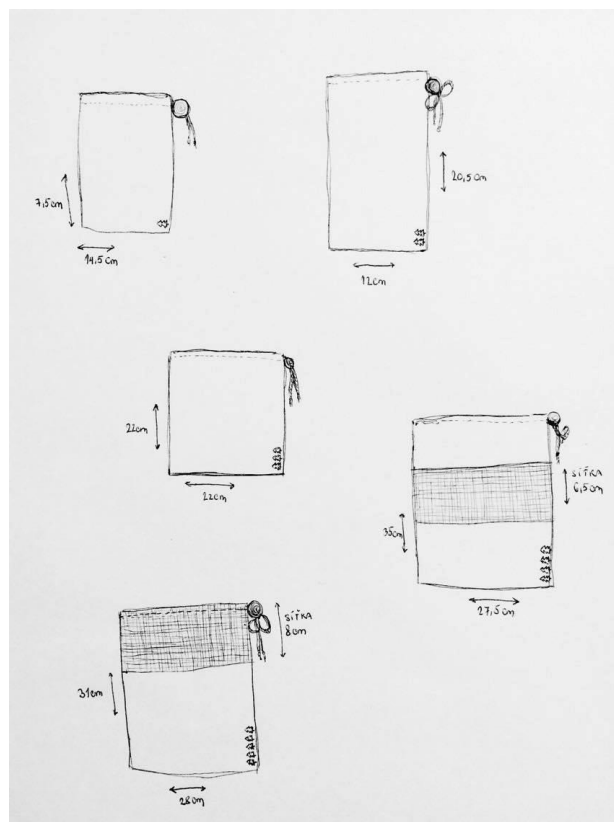

21. Varianty návrhů s dlouhým uchem, 22. Konečný návrh tašky a rozměry

Konečný návrh se tedy skládal z jednoduchého hranatého tvaru tašky a sešikmenou vrchní plochou s ručním potiskem. Ucha jsem navrhla tak, aby obepínaly celou tašku a díky tomu je taška vhodná k nošení i těžších nákupů do domácnosti.

K této tašce jsem vytvořila ještě sadu deseti pytlíků na sypané vážené potraviny. Jedná se o pět druhů pytlíků, vždy po dvou, rozlišené barvou látky, nití, velikostí a potiskem. Pytlíky jsou zavíratelné stahovadlem ze dřeva protaženým úzkým lanem. Na tyto obaly jsou použity i světlé látky, jelikož se dají použít například při koupi pečiva, či luštěnin. Na zeleninu a ovoce můžeme použít sáčky z tmavší látky.

Všechny sáčky jsou pratelné, jednoduše zpracované a vhodné pro nákup potravin, prozatím, ve specializovaných prodejnách, kde mají zboží nebalené, prodávané na váhu. Jsou určité na nákup v obchodě Bezobalu.

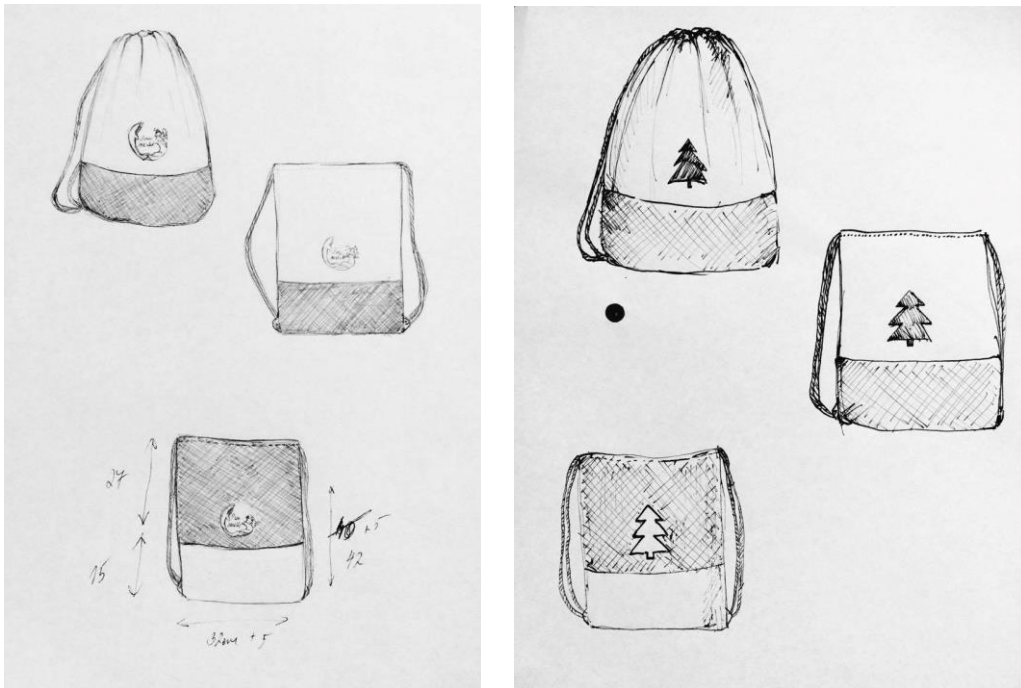

23. Pět variant sáčků, zrealizované po dvou kusech

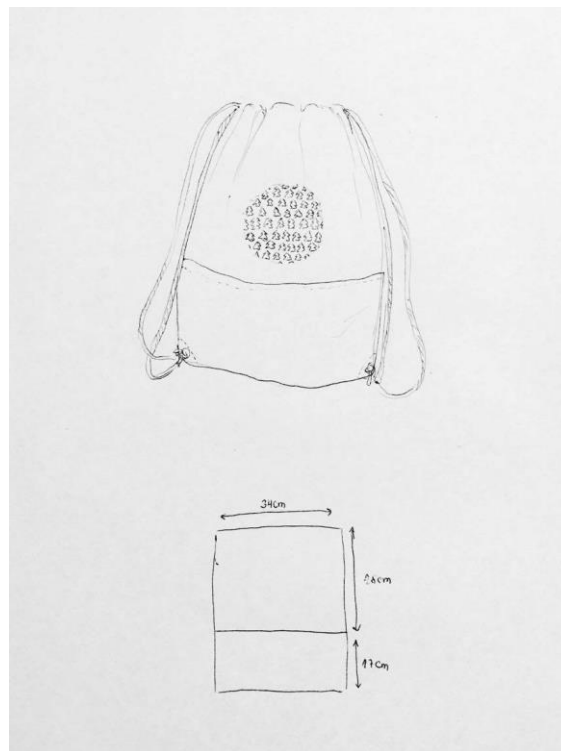
Poslední navrhovanou částí je jednoduchý stahovací pytel na záda, jež využijí hlavně mladší cílové skupiny lidí. Je vhodný nejen na menší nákupy, ale také na sport, procházky, nebo jen tak do města. Sama tyto podobné stahovací pytle využívám až už do práce, při jízdě na kole nebo na procházku se psy. Jsou lehké, objemné i lehce složitelné. Sice nemají žádné kapsičky nebo zipy na bezpečné uzavření, ale stahovací lana sloužící i jako popruhy na záda úplně postačí.

V počátečních návrzích jsem si zkoušela i různé potisky, nebo obrázky, které by mohly pytel zdobit. Počítám s tím, že pytel nebude využíván jen do města, ale i do přírody. Proto jsem pracovala se symbolem stromu a zvířat, ale nakonec jsem zůstala u stromu, který se stal propojujícím znakem všech tašek, které jsem vytvořila. Pytel jsem ozvláštnila kombinací látek a díky tomu se stal i příjemně bytelný. Propojení s jemným lanem a symbolem natisknutých stromů, se stal pytel jednoduchým „partákem“ na procházky i nákupy. Pytel je nejjednodušší částí bakalářské práce, ale pro mě nejpraktičtější prvkem kolekce. Lano se jednoduše stáhne a roztáhne, dovnitř se vejde spousta věcí a látka se krásně přizpůsobí obsahu. Můžeme v něm nosit pláštěnku, zásoby jídla na celodenní výlet i menší nákup.

24., 25. Varianty stahovacího pytle – tisk, kombinace látek

26. Konečný návrh stahovacího pytle a rozměry

5.2 Příprava materiálu a šití

Po vypracovaných návrzích a vybrání těch konečných jsem vybrala vhodné látky. Jednalo se o kombinaci smetanového, námořnicky modrého a šedého plátna, dále jsem využila několik odstínů džínoviny, neboli denimu a na dva druhy pytlíků jsem vybrala poměrně řídkou panamu, díky které jsem dosáhla částečné průhlednosti. Tyto látky jsem skombinovala několika druhy přírodních lan a dřevěnými stahovadly.

27. Vzorník látek

28. Vzorník lan

Postupně jsem látky rozdělila a nastříhala dle daných rozměrů. Všechn materiál jsem poté spojovala špendlíky, dělala s ním zkoušky a nakonec jsem jej zažehlovala a stehovala jemnou nití.

29., 30. Špendlení taško – batohu

31. Nastehování nákupní tašky

32., 33., 34., Nastehování pytlíků na potraviny

Po našpendlení a nastehování následovalo samotné šití, které bylo v některých částech tašek velmi náročné a to především kvůli tloušťce materiálu. Tam, kde byl denim několikrát přeložený, nebo byl ve více vrstvách s plátnem se prošival hůře. Nejjednodušší šití bylo u pytlíků a také u stahovacího pytle. Taško – batoh a nákupní taška byly náročné i kvůli velikosti. S těmito obaly se při šití hůře manipulovalo.

5.3 Ruční tisk

Ruční potisk látky jsem zvolila abych zdůraznila autenticitu a originalitu kolekce. Také se mi líbí individualita a pestrost toho, co se dá na látku aplikovat. Nejen, že můžeme vymyslet originální znak, ale zároveň celá látka bude originální. K tomu patří i náhodné chyby tisku, rozdílnost otisknutí – síla a kontrast znaku i nedotisknuté aplikace.

Formu na tisk v podobě stromu jsem zvolila vzhledem k celkové koncepci bakalářské práce s akcentem na přírodu. Myslím, že jsem tak pomyslně propojila látky se dřevem.

Tisk jsem chtěla udělat jednoduchý, střídavý a tak, aby vynikl v kombinaci s barevností použitých látek. Proto jsem volila bílou barvu na tmavou džínovinu a modrou barvu na smetanovou látku, v případě pytlíků.

Samotnou formu stromu jsem vyrobila z lina a poté jsem jej nalepila na plastové víčko, které posloužilo jako úchyt. Po předchozích pracích jsem s tímto druhem formy na tisk měla velmi dobrou zkušenost a tak jsem věděla, že to bude fungovat del mých představ.

35. Forma na tisk, 36. Tisk pytlíků

Po mnoha pokusech a prací i s jinými symboly jsem nakonec zůstala u jednoho z nejjednodušších rozložení formy na textil a nechala jsem tak vyniknout různé síle otisku.

37. Vzorník tisku

5.4 Zhotovení práce

Vyhotovení práce bylo na celém procesu to nejlepší. Konečně jsem viděla, co jsem opravdu vytvořila a jak mé návrhy dopadly. Při posledních úpravách jsem ještě přidávala nebo ubírala různé věci, aby vše bylo podle mých představ. V této části bakalářské práce jednoduše popisuji samostatné prvky vypracování a dokládám jej ve fotodokumentaci.

5.4.1 Taško – batoh

Tento obal jsem navrhovala tak, aby jej mohl vzít na rameno mladý i starší člověk. Velikost je univerzální jak pro ženu, tak pro muže a hodí se, myslím si, také k oběma pohlavím. Výjimečný je tento obal tím, že lze nosit jako taška i jako batoh, jelikož má stahovací zadní popruh. Přední popruh se pak dá schovat dovnitř tašky a stahovacím lanem zavřít otvor. Uvnitř taška jsou dvě drobné kapsičky na osobní věci a ostatní kapsy jsou zvenku.

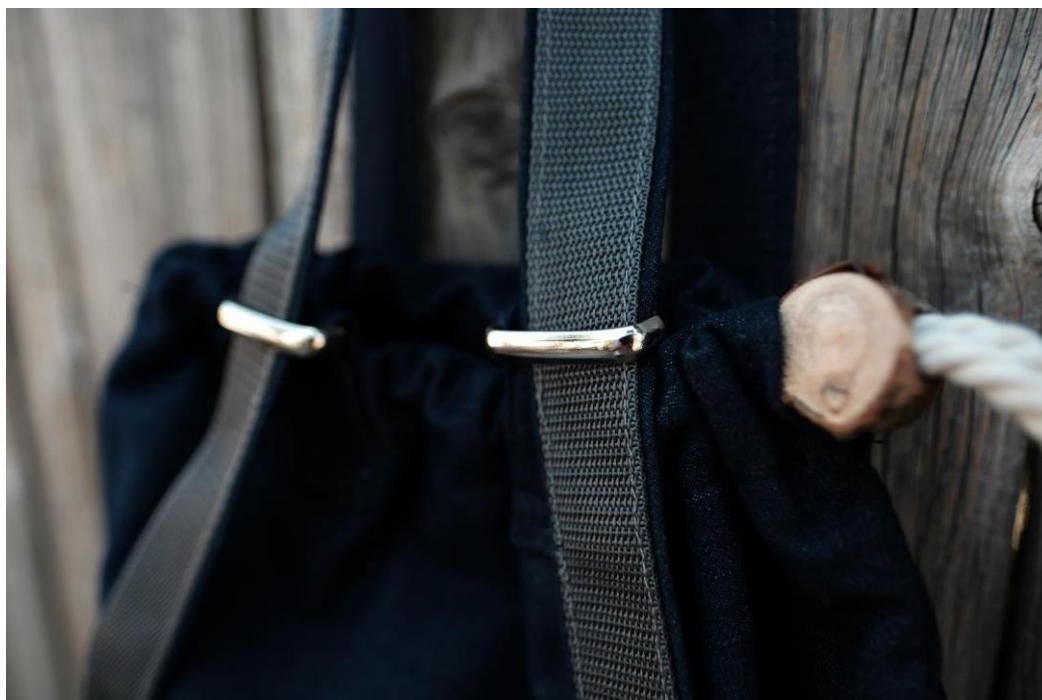

38. Hotový taško - batoh

Venkovní kapsy jsou dvě. Jedna je uzavíratelná na klasický zip přes celou vrchní stranu kapsy a druhá, menší, je na suchý zip. Na stranách vrchní kapsy jsou dvě malé aplikace z odrazového materiálu, čímž je člověk chráněn před motoristy v šeru a ve tmě.

Jako hlavní materiál zde byl použit denim, díky kterému je taško – batoh velmi pevný. Kombinace několika druhů a barevnosti denimu dala tašce svěží nádech a díky kontrastům jsem zde mohla na tmavou džínovinu použít potisk bílou barvou, čímž symboly stromů krásně vynikly. Tyto symboly jsem použila i na vnitřní kapsičky, takže jsou ve tmavém vnitřku snadno rozpoznatelné.

Zadní strana tašky je jednoduchá, ve tmavé džínovině, aby byl povrch co nejvíce odolný nečistotám. Také díky tomu hezky vynikly ucha, které jsou ušity ze speciálního materiálu používanému právě k těmto účelům. Přední ucho je tedy kratší než zadní, aby se dalo schovat a zadní naopak vytáhnout. Vytažené ucha podrží všitá stříbrná očka, zakoupená v galanterii. Tak se taška přemění na batoh, hlavní kapsu stáhneme lanem protáhnutém po celém obvodu obalu a zatáhne se dřevěným stahovadlem.

39. Detail stahovadla a stříbrných ok na popruhy

5.4.2 Nákupní taška

Má varianta nákupní tašky je rozměrově podobná, jako klasické igelitové tašky, ale má velkou výhodu. Nezničí se, unese mnohem větší a těžší nákup a nemusíme si při každém nákupu kupovat další. Také asi oceníme to, že budeme mít jednu funkční tašku a nebudou se nám doma hromadit potrhané „igelitky“.

Základem tašky je jednoduchý hranatý tvar s rozšířeným dnem a krátkými uchy. Celkově je ušita z více vrstev látky a ozdobena potisknutou světlou džínovinou. Z dalšího druhu džínoviny jsou i ucha, která jsou prošita po celé délce tašky z obou stran a díky tomu je velmi nosná. Takto našité popruhy tašku zpevnily a zároveň plní funkci výtvarného detail. Základem této práce je tmavě modré plátno, díky kterému je taška opět odolnější vůči nečistotám.

40. Nákupní taška

Jako doplněk jsem k tašce ještě vyrobila přívěšek z použitého dřeva pověšeného na jemném laně.

41. Detail přívěšku

5.4.3 Pytlíky na potraviny

Kolekce obalů pozůstává z deseti sáčků dvou typů. Do budoucna by šly jednoduše tyto pytlíky přidělat, jelikož jejich ušití není nijak složité.

Základní tvary se skládají z obdélníku a čtverce. Dva největší typy sáčků jsou kombinované z plátna a panamy, ostatní jsou jen z různě barevného plátna. Tyto pytlíky mají ohnutý okraj, ve kterém je lanko, kterým lze potraviny uvnitř zatáhnout a uschovat. Okrasným i potřebným prvkem je zde dřevěné drobné stahovadlo, které lanko podrží před uvolněním.

Potiskem jsem sjednotila set potravinových pytlíků a zároveň je i oddělila počtem symbolů. Na nejmenších dvou je strom jen jeden a postupně se počty s různou velikostí obalů navyšují.

42., 43. Potravinové pytlíky

44., 45., 46. Potravinové pytlíky

5.4.4 Stahovací pytel

Pytel na záda je odkazem na dětství každého z nás. Nosí ho často sportovní nadšenci, výletníci a většina z nás ho zná ze základní školy, kdy jsme v těchto pytlích nosili úbor na tělesnou výchovu.

Má varianta tohoto obalu je ze dvou druhů látek a to z tmavého denimu a šedého plátna. Celkově tmavý vzhled je osvěžen světlým lanem, které tvoří ucha na záda a zároveň stahuje otvor. Lana jsou protažena zahnutým okrajem pytle a to dvakrát, takže je vytvořena smyčka. Samotný batoh je potištěný jednoduchým symbolem stromů vkruhu. I zde je použita jednotná bílá barva na textil.

47. Stahovací pytel

6 Fotodokumentace

48. Detail vzorníků látek

49. Detail taško – batohu, zip

50. Taško – batoh

51. Taško – batoh

52. Taško – batoh

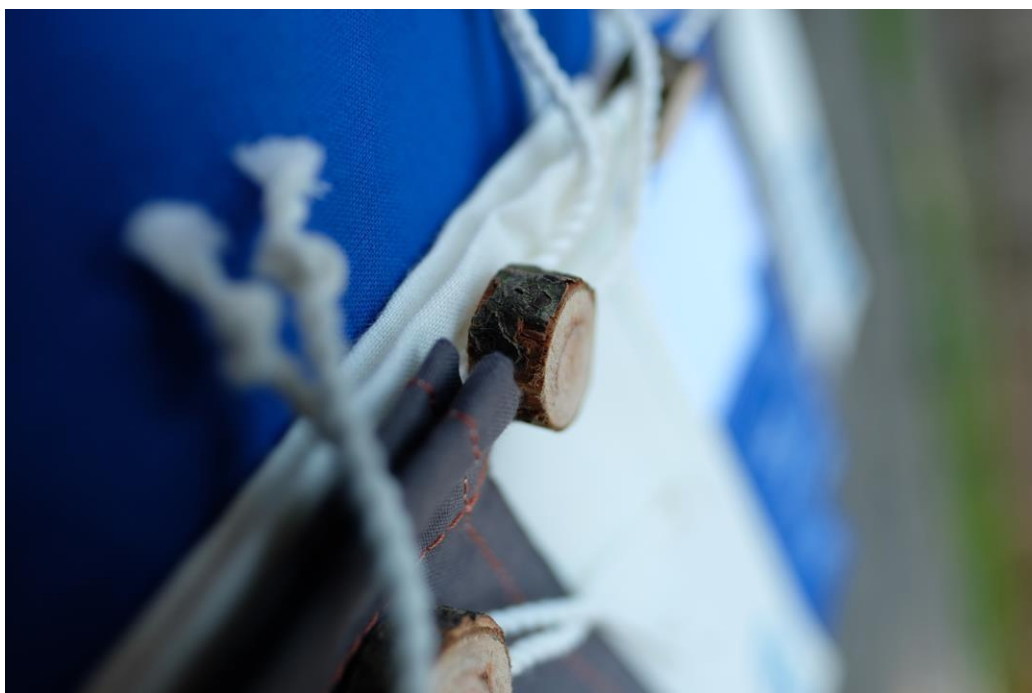
53. Nákupní taška

54. Nákupní taška

55. Pytlíky

56. Detail pytlíků

57. Stahovací pytel

58. Stahovací pytel

Závěr

Hlavním důvodem ke zvolení tématu ekologického obalu, neboli ekologických tašek je můj vztah k přírodě. Ničí mě, jak se jsme my lidé k přírodě lhostejní a jak si ji už nedokážeme vážit. Bereme ji jako samozřejmost. Necháváme ji zastavovat dalšími a dalšími domy, dálnicemi, rozšiřujeme města a odpad vyvážíme kam jinam, než do přírody. Ráda bych, aby se mezi lidmi začala více šířit myšlenka ochrany našeho prostředí. Způsobů, jak začít lépe žít v souladu s přírodou je nespočet. Každý si může vybrat a nějakým způsobem se tím řídit. Já si vybrala myšlenku ekologičtějšího nakupování potravin a neplýtvání taškami.

V práci se nezabývám pouze tématem obalu, ale zmiňuji se i o recyklaci odpadu, a to plastu i textilu. Pro teoretickou práci jsem čerpala z informací získaných z osobních rozhovorů Petrem Jiráskem, pracovníkem fabriky, zabývající se recyklací a výrobou plastových granulí. Poskytl mi mnoho informací, které jsem využila v teoretické části práce. Vysvětlil mi kam se odpad odváží, jak se třídí i kde a jakým způsobem se zužitkuje. Ohledně textilu mi vysvětlil princip třídících kontenerů a vzal mě do firmy, kde ze zbytků plastů vyrábí granulát, který pak dováží dalším firmám ke zpracování. Osobní prohlídka této fabriky mi poskytla cenné informace, které jsem zpracovala v teoretické části.

Celou sadu tašek jsem vypracovala z látek, které se jednou budou moci také určitým způsobem zrecyklovat. Bude to ale trvat několik let, což bylo záměrem celé práce. Vytvořila jsem alternativu igelitových tašek a mikrotenových sáčků, které pohlcují naši planetu. Pokud si každý z nás místo igelitové tašky vezme na nákup šitou tašku z látky, přispějeme tím k ochraně přírody a v konečném důsledku i k ochraně celé planety.

Česká republika zatím na nakupování „bez obalů“ není natolik připravená, ale jakmile projeví lidé zájem, myslím si, že takových nadšenců, jako jsou pražští „Bezobaláři“ nebo obchodníci z Brna či Ostravy, přibude více a igelitovým taškám dáme sbohem. V sousedních zemích, jako například v Německu nebo Francii už je obchodů, dokonce velkoobchodů mnoho. Jsou uzpůsobené nákupu na váhu, do vlastních obalů.

Kolekce tašek byla nafocena na dřevěném plotě opuštěné zahrady s cílem zdůraznit

ekologický aspekt práce. Autorem fotografické dokumentace je Jan Řeháček. Mou ambicí je svou bakalářskou prací inspirovat široké spektrum uživatelů k zodpovědnějšímu chování v každodenním životě, kterému zatím vládne konzum.

Seznam použité literatury:

- HRUBÁ, Věra, Květa ŠKAMLOVÁ, KRESBY K. ŠKAMLOVÁ a GRAF. ÚPRAVA JIŘÍ VOTRUBA. *Škola šití*. Praha: Mona, 1989. ISBN 8070260270.
- HANZLÍKOVÁ, Alena a Květa ŠKAMLOVÁ. *Abeceda šití*. Praha: Mladá fronta, 1967. Edice Jak, sv. 27.
- PŘIBYLOVÁ, Danuše. *Praktická dívka: o společenském chování, šití a vyšívání, pletení a háčkování, tkaní a drhání, malá abeceda stolničení*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 1988. Zájmové odznaky.
- HERČÍK, Miloslav. *111 otázek a odpovědí o životním prostředí: chytrá kniha pro studenty, odborné pracovníky a širokou veřejnost*. Ostrava: Montanex, 2004. ISBN 80-7225-123-6.
- SAUGOUT, Noëlle a Daniel ICHBIAH. *Život pro planetu Zemi: 365 tipů pro každodenní ekologický život*. Ilustroval Denis TRUCHI. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-246-0.
- BRANIŠ, Martin. *Základy ekologie a ochrany životního prostředí: učebnice pro střední školy*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Informatorium, 2004. ISBN 80-7333-024-5.
- JOHNSON, Béa. *Domácnost bez odpadu: jak si zásadně zjednodušit život snížením produkce odpadu*. Přeložil Viktor JUREK. Praha: PeopleComm, 2016. ISBN 978-80-87917-33-6.
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Odpady: odpad ve světě nechtěných vedlejších účinků*. Přeložil Daniela SOBKOVÁ ZOUNKOVÁ. Brno: Doplněk, 2015. Společensko-ekologická edice. ISBN 978-80-7239-325-1.
- KIZLINK, Juraj. *Odpady: sběr, zpracování, využití, zneškodnění, legislativa*. 3., upr. a rozš. vyd., V Akademickém nakl. CERM 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2014. ISBN 978-80-7204-884-7.
- *1000 obalový design: nejlepší nápady pro kartony, krabice, tašky a láhve*. V Praze: Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-191-1.
- *Nové originální ruční práce: nápadité dárky a milé drobnosti pro hezký domov*. V Praze: Ikar, 2005. ISBN 80-249-0566-3.

- FAIRS, Marcus. *Design 21. století: nové ikony designu : od masového trhu k avantgardě*. V Praze: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-970-2.
- SKARLANTOVÁ, Jana a Marie VECHOVÁ. *Textilní výtvarné techniky*. Plzeň: Fraus, 2005. ISBN 80-7238-319-1.

Internetové zdroje:

- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/>
- <http://www.trideniodpadu.cz>
- <http://www.enviweb.cz>
- <http://www.bezobalu.org>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/>
- <http://www.odbornaskola.cz>
- <http://www.clanky.rvp.cz>
- <http://igelit.net>
- <http://ekokom.cz/>

Seznam použitých obrázků:

- 1) Dopad lidské činnosti na přírodu. Dostupné z: <http://igelit.net>
- 2) Rwanda – tržiště. Dostupné z: <http://www.sasatours.com/img/pictures/blog-thumb-1.jpg>
- 3) Skládka odpadu. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/do-roku-2025-by-mely-skoncit-skladky-na-komunalni-odpad_267280.html
- 4) Znovupoužitelné obaly na potraviny. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/foto.aspx?r=ekonomika&c=A170518_105953_ekonomika_fih&foto=FIH5a2b12_11.jpg
- 5) Síťovky. Dostupné z: <http://www.ecolove.cz/>
- 6) Sypané potraviny na váhu. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/potraviny-bez-obalu-a-na-vahu-usetri-zakaznik-fa7-/dobra-chut.aspx?c=A141120_101856_dobra-chut_ape
- 7) Varianty ekologických obalů na potraviny. Dostupné z: <http://bezobalu.org/>
- 8) Varianty ekologických obalů na potraviny. Dostupné z: <http://bezobalu.org/>
- 9) Plátěné obaly na ovoce i pečivo. Dostupné z: <http://bezobalu.org/>
- 10) Rozvoj igelitového průmyslu díky obchodním domům. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24>
- 11) Výroba igelitových tašek. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24>
- 12) Nakupování potravin v hypermarketu.
Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/na-vasi-strane/sladkosti-u-pokladen-v-zahranici-mizi-ceske-retezce-se-tomu-jen-smeji.html>

- 13) – 36) Vlastní fotografie

- 37) – 57) Fotografie- Jan Řeháček